

Možný povolebný vývoj zahraničnej politiky SR

25.července 2006 Lucia Klapáčová

Parlamentné voľby v júni 2006 priniesli dobrú a zlú správu. Dobrou správou je, že reformné úsilie strán predošlej vládnej koalície vedenej SDKÚ-DS nebolo odmietnuté, ako to komentovali i viaceré zahraničné médiá, naopak. Pre Slovenskú demokratickú a kresťanskú koalíciu - Demokratickú stranu, dopadli voľby nad očakávania dobre. 18,35 % znamená, že SDKÚ-DS je relevantnou a najsilnejšou pravicovou stranou v Slovenskej republike.

Tou horšou správou je, že populizmu a nacionalizmu sa darí. Hnutie bývalého premiéra Mečiara je na ústupe a ak strana neponúkne v najbližšej dobe dobrý program a dôveryhodnú čitateľnú principiálnu politiku a lídrov, stratí podporu úplne. Veľká časť ich voličov však prešla do tábora Róberta Fica, ktorého takmer 30 % je tiež prekvapivý výsledok. Rovnako zjednotení nacionalisti hrajúci na maďarskú kartu a priťahujúci svojou „prirodzenosťou“ a „jednoduchosťou“ xenofóbne a šovinisticky naladených voličov to dotiahli na 11 % a zdá sa, že i do vlády.

Na Slovensku sa v tejto chvíli formuje najhoršia možná vládna koalícia: Smer - HZDS - SNS. Čo to znamená pre zahraničie? A ako bude vnímať zahraničie nás?

Odpoveď na druhú otázku je možné čítať už v reakciách na výsledok slovenských volieb a formovanie koalície Smer - HZDS - SNS. Od znepokojenia, ktoré prezentovali na margo svojich krajín zahraničné médiá vrátane našich susedov, cez „strach“, o ktorom hovoril Hannes Swoboda, podpredseda klubu socialistov v EP po „šok“, o ktorom sa vyjadroval Hans-Gert Poettering, šéf frakcie EPP. Lídri skupín v Európskom parlamente vydávali stanoviská, v ktorých sa obávali nastupujúcej koalície. Už kombinácia Smer s inými stranami alebo Smer - HZDS s inou stranou vyvolávala obavy ohľadne rušenia reforiem a zmeny kurzu, ktorý Slovenská republika v posledných rokoch tak úspešne nabrala. Ale pribratie nacionalistov do vlády v súčasnej kombinácii môže byť keď nie smrteľné, určite veľmi nepríjemné a znepokojujúce pre moderne zmýšľajúcich občanov našej krajiny, ktorých počet rastie. Výborne to vystihol sám šéf socialistov v EPP Rasmussen. V otvorenom liste predsedovi Smeru, v ktorom ho dôverne oslovuje Róbert, ho žiada, aby „uistil sociálno-demokratických partnerov a medzinárodné spoločenstvo o tom, že vláda, ktorú formuje, bude dodržiavať záväzky voči demokracii, európskym hodnotám a ľudským právam. V opačnom prípade Slovensko riskuje úplnú izoláciu a odsúdenie medzinárodným spoločenstvom, ak vo vláde zostane SNS.“

Do určitej miery sú tieto slová trochu prehnané. Ale nie príliš. Nikto neizoluje Poľsko za to, že má vo vláde radikálne strany Leppera a Giertycha. EÚ sa poučila, že snaha o izoláciu, o ktorú sa pokúšali počas vstupu do vlády Haiderových Slobodných v Rakúsku, nebude fungovať a faktom zostáva, že tieto strany boli zvolené v demokratických voľbách. Mnoho však bude závisieť na tom, ako sa nová pravdepodobná vláda bude správať doma a v zahraničí.

Zahranická politika novej vlády

Plynule sa tak dostávame k prvej otázke. Ako bude vyzeráť slovenská zahraničná politika tejto vlády? Ťažko povedať, jasné je len to, že pravdepodobnosť pokračovania v dôveryhodnej a čitateľnej zahraničnej politike, na ktorú sa naši partneri mohli spoľahnúť, je minimálna. Smer vo svojom zahraničnom programe tvrdí, že „...svet má štyri svetové strany, preto i zahraničná politika SR bude orientovaná nielen na západ, ale rovnako i na východ, sever a juh“. Ak o ničom inom, tak táto veta svedčí o nesmiernom amaterizme víťaznej politickej strany. Partneri ešte nepodpísali koalíčnú dohodu, a už vydávali zmätočné signály. Robert Fico oznámil, že stiahneme vojakov z Iraku. Vladimír Mečiar na to povedal, že o ničom takom sa v dohodách nehovorí a Slovenská republika bude

dodržiavať svoje medzinárodné záväzky. Deň pred tým v televíznej debate Ján Slota vyhlásil, že rovná daň sa rušiť nebude - aj keď to bolo gro politického programu Smeru.

V každom prípade všetkým trom stranám chýba dlhodobá koncepcia v oblasti zahraničnej politiky, ľudia, ktorých by mohli ponúknuť a kontakty. Mečiarova strana je dlhodobo izolovaná. SNS nás pred zahraničím, najmä tým maďarským, chce chrániť a do kontaktov s nimi sa rovnako nikto hrnúť nebude. A darmo by ste hľadali reprezentantov Smeru či už pri odborných debatách, alebo na ambasádach, snád' s výnimkou tej často spomínanej bieloruskej. Smeru môže pomôcť len to, že majú niekoľkých europoslancov a sú členskou stranou PES, čo im zaručí aspoň tých pár nevyhnutných pozvaní a stretnutí na medzinárodnej pôde - okrem tých, ktoré povinne plynú z pozície premiéra - a nie zanedbateľné kontakty na východe od našich hraníc.